

Gerontologinen sosiaalityö Satakunnassa

Nykytila & tulevaisuuskuva

SYKSY 2022

Satakunnan Tulevaisuuden sote-keskus -hanke

Lisätietoja antaa Minka Leino-Holm, minka.leino-holm@pikassos.fi

Taustalla selkeä tarve

- Erilaisissa yhteyksissä sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti tullut esiin sekä ikääntyneiden että muiden ammattiryhmien kasvava tarve sosiaalityölle. Väestönkehitys, jne.
- Satakunnassa gerontologista sosiaalityötä tehdään yhdessä kunnassa.
- Valmistelussa selkeä tahtotila: Satakuntalaisilla ikääntyneillä tulee olla mahdollisuus gerontologiseen sosiaalityöhön Satakunnan hyvinvointialueella!

Eläkeikäisen väestön osuus olisi 27,1 prosenttia (2020 = 22,7 %). vuonna 2040, joista vieraskielisiä olisi noin 6 prosenttia. Eläkeikäisten määrä kasvaa **250 000 henkilöllä** vuosien 2020-2040 aikana.

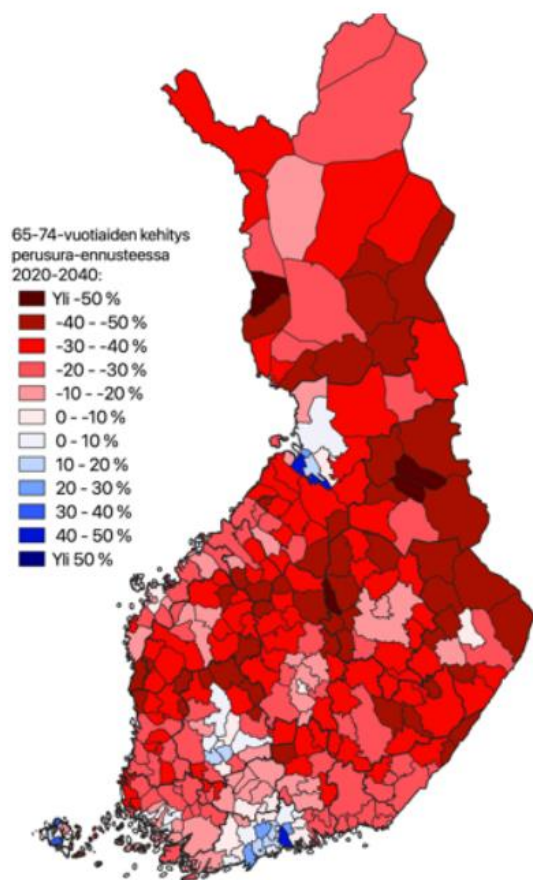

Mielipide | Vieraskynä
Ikääntyneiden sosiaalityö on jäänyt syrjään sote-uudistuksessa
Vanhuusiän sosiaalisin ongelmiin ei ole kiinnitetty yhtä paljon huomiota kuin ikääntyneiden terveyteen ja hoivan tarpeeseen.
22.1. 2:00

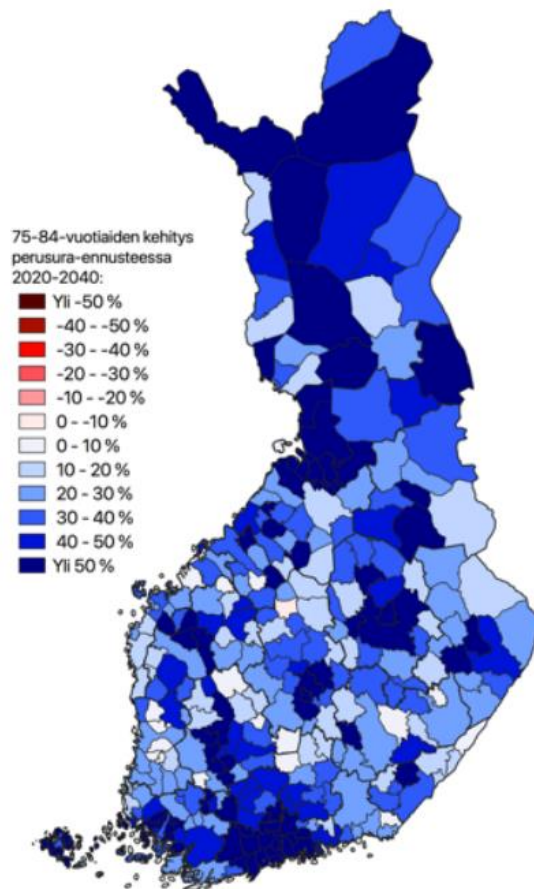
Tulevaisuus tulee kovaa vauhtia (Lähde: MDI)

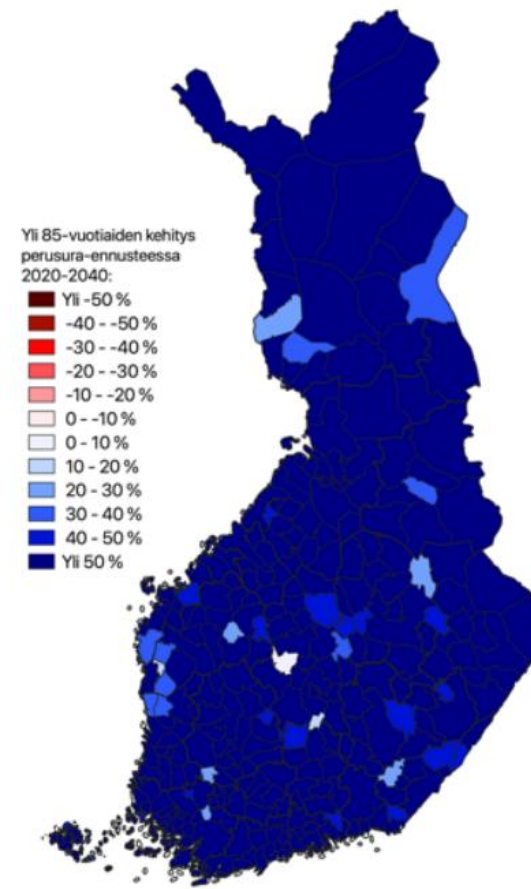
Ikääntyminen on huomattavaa lähes kaikissa kunnissa 2020-2040

Kartta 22. 65-74-vuotiaan väestön kehitys 2020-2040 perusuran ennusteessa.

Kartta 23. 75-84-vuotiaan väestön kehitys 2020-2040 kaupungistumisen skenaariossa.

Kartta 24. Yli 85-vuotiaan väestön kehitys 2020-2040 hajautumisen skenaariossa.

Gerontologisen sosiaalityön nykytila

Kunnissa on sosiaaliohjaajia / geronomeja / palveluohjaajia, Porissa myös ma. case managereja (sh & sosionomi). Lisäksi Satasairaalassa vanhuspsykiatrialla yksi soso.

Gerontologista sosiaalityötä on saatavilla Satakunnassa:

- Porissa: 3 x sostt + ma. 60 % sostt

Mualla konsultoidaan / haetaan työpari tarvittaessa aikuissosiaalityöstä. Ainakin yhden kunnan alueella tätäkään mahdollisuutta ei ole, eli sosiaalityötä ei ole käytettävissä. Sosiaalihuoltolain mukaisesti erityisen tuen tarpeessa olevat tunnistetaan kaikkialla heikosti, eikä heidän omatyöntekijäkseen nimetä sosiaalityöntekijää.

Lyhyesti siitä, miten asiat sitten etenivät...

Päätettiin lähteä oikeasti työstämään tätä teemaa niiden kanssa, jotka tästä parhaiten tietävät: Ikääntyneiden palveluiden ammattilaisten, sosiaalityön ammattilaisten, järjestötoimijoiden sekä ikääntyneiden itsensä kanssa.

Kilpailutuksen kautta työpajoja fasilitoimaan valikoitui Aluekehittämisen konsulttisto MDI sekä Sosped-säätiö.

Heidän avullaan käynnistettiin työpajasarja:

- ♥ Eka työpaja Porissa maanantaina 13.6.2022 Porissa. Aihe: Iäkkäiden palveluiden sekä gerontologisen sosiaalityön asiakkaat ja heidän palveluntarpeensa.
- ♥ Toinen työpaja Kokemäellä 23.8.2022. Aihe: Eri ammattilaisten työnjako iäkkäiden sote-palveluissa: Osaamiset, vahvuudet ja roolit. Miltä haluamme, että kokonaisuus näyttää Satakunnassa?
- ♥ Kolmas työpaja Kankaanpäässä maanantaina 5.9.2022 . Aihe: Gerontologisen sosiaalityön paikka tulevaisuudessa sekä gerontologinen sosiaalityö laatu- ja omavalvontanäkökulmasta.
- ♥ Neljäs työpaja Raumalla tiistaina 20.9.2022. Aihe: Gerontologisen sosiaalityön paikka tulevaisuudessa sekä gerontologinen sosiaalityö laatu- ja omavalvontanäkökulmasta.

Lainsäädäntö vaatii ja velvoittaa

Sosiaalihuoltolaki 3 §: Erityistä tukea tarvitsevilla henkilöllä ja asiakkaalla [tarkoitetaan] henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi ja jonka tuen tarve ei liity korkeaan ikään siten kuin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012), jäljempänä vanhuspalvelulaki, 3 §:ssä säädetään.

Vanhuspalvelulaki 3 §: Iäkkäällä henkilöllä [tarkoitetaan] henkilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta.

→ Voiko ikääntynyt henkilö olla Sosiaalihuoltolain mukaisessa erityisen tuen tarpeessa? **KYLLÄ VOI.**

Lainsäädäntö vaatii ja velvoittaa

Sosiaalihuoltolaki 36 §: Palvelutarpeen arvioinnista vastaa palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilö, jolle muualla laissa toisin säädetä. **Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä.**

Sosiaalihuoltolaki 42 §: Omatyöntekijän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö. Omatyöntekijänä saa toimia mainituissa pykälässä tarkoitetun ammattihenkilön sijaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jos se on asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta perusteltua. **Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu sosiaalityöntekijä.**

Sosiaalihuoltolaki 46 §: Omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän **virkasuhteessa olevan sosiaalityöntekijän** on tehtävä päätös niistä sosiaalipalveluista, joilla yhdessä turvataan 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely on asiakkaan edun mukainen.

**Satakunnan
hyvinvointialue**

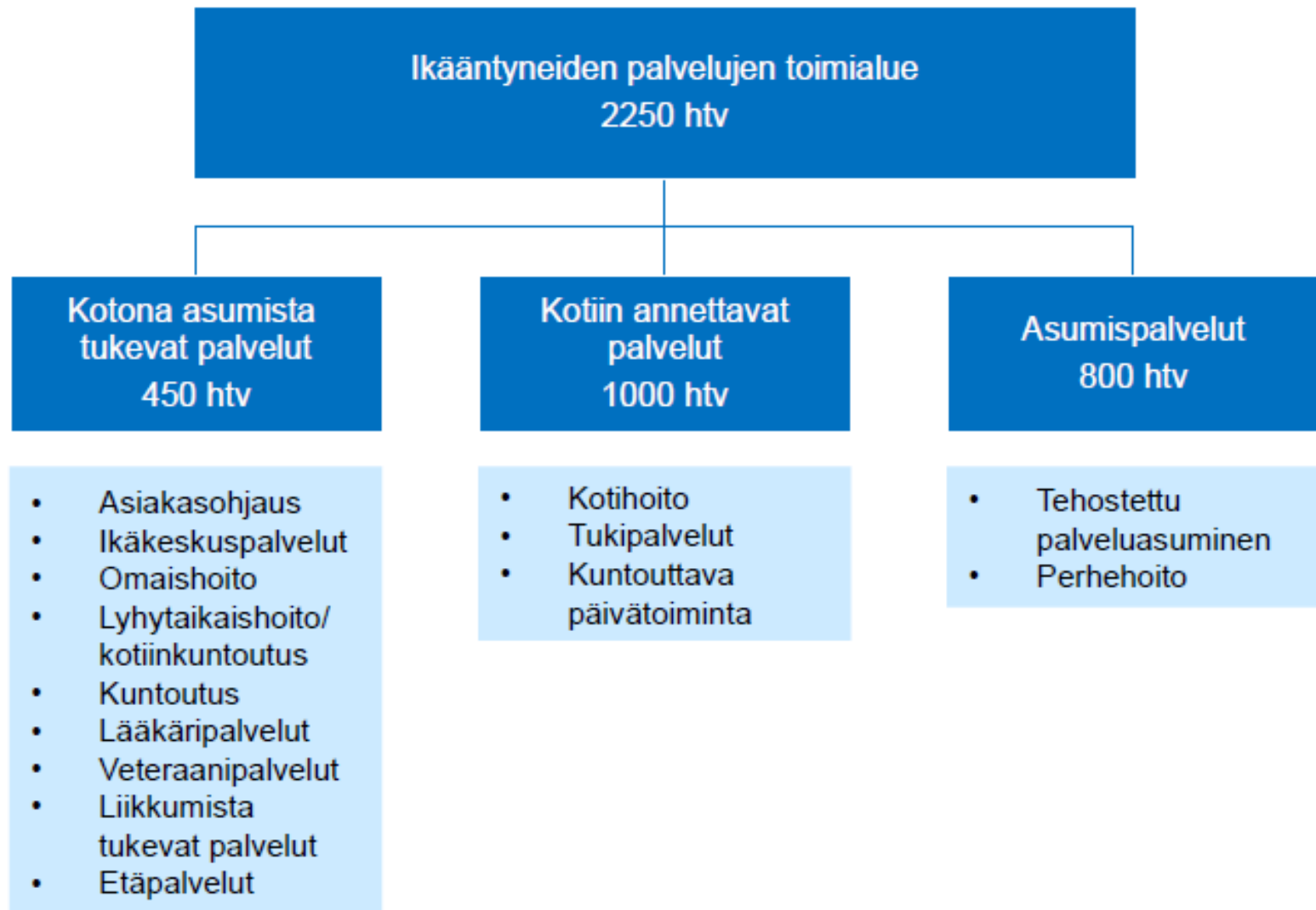
**Laki ei tällä hetkellä toteudu
Satakunnassa eli muutos on
välttämätön.**

Ikääntyneet ansaitsevat parempaa!

Gerontologinen sosiaalityö organisaatiokaaviossa

Missä on gerontologinen sosiaalityö? Onko se kaikissa näissä sisällä, vai onko se kenties unohdettu?

Olennaisia huomioita tulevaisuutta tarkastellessa:

Gerontologisen sosiaalityöntekijöiden oma arvio on, että Porin YTA-alueella tarvittaisiin 5-6 sosiaalityöntekijän virkaa, jotta sosiaalityötä voitaisiin tehdä tarpeisiin nähden riittävästi. Satakunnan mittakaavaan muunnettuna tämä tarkoittaisi 10-12 sosiaalityöntekijän virkaa.

On palveluiden laadun ja asiakkaiden oikeusturvan kannalta olennaista, että sosiaalityötä tekee sosiaalityöntekijä, ja että kohderyhmän tarpeet tuntevaa sosiaalityötä on tosiasiallisesti saatavilla.

Järjestelmässä olisi paikkansa myös gerontologisille sosiaaliohjaajille.

Sosiaalityön johtamisesta säädetään laissa. Sosiaalityötä johtaa sosiaalityöntekijä. (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 9 §: ”Edellä 7 §:ssä tarkoitettu sosiaalityöntekijä vastaa sosiaalityön ammatillisesta johtamisesta sekä yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen sosiaalisen tuen ja palvelujen tarpeeseen vastaavasta sosiaalityön asiakas- ja asiantuntijatyöstä sekä sen vaikutusten seurannasta ja arvioinnista.”)

Muutama nosto ammattilaisten työnjaosta:

- Työpajojen aikana on tullut esiin 42 ikääntyneiden kanssa toimivaa ammattinimikettä.
- On asioita, joita jokainen voi tehdä (kohtaaminen, puheeksiotto, arjen apu) sekä tehtäviä, jotka vaativat erityisosaamista.
- Yhtenäistämistä kaivataan vielä todella paljon – Nimikkeet, koulutuspohjat, vastuut ja tehtävät..

Seuraavat askeleet

- Työnjaon hahmottaminen – Kuka tekee tällä hetkellä mitäkin? Mitä kukakin näkee itselleen kuuluvaksi? Mitä odotuksia ja toiveita meillä on toisillemme?
- Gerontologisen sosiaalityön sisällöt ja tehtävät
- Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen & määritteleminen
- Omatyöntekijyyden määräytyminen
- Gerontologisen osaamisen vahvistaminen (sote-palveluissa & sosiaalityössä)